

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 22.01.2024
Sayı: 372

10/887

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tokat'ta başlayan ve başlatılması planlanan HES ve GES projelerinin ve Niksar Mutluca köyündeki GES projesinin; arazilerin jeolojik, hidrolojik ve doğal özellikleri; ekosistem hizmetlerinin sağlığı ve bütünlüğü; yerel ekonomide su kaynaklarının önemi ve yeri; söz konusu projelerden akarsu sisteminin ve yöre halkının ne düzeyde etkileneceği, tarım arazilerinin yapısı, ekseninde değerlendirilmesi; ülkemizin taraf olduğu ilgili uluslararası sözleşmeler; 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ÇED yönetmeliğine uygun olup olmadığının araştırılması; ortaya çıkan sorunların tespiti ve çözüm yöntemlerinin geliştirilmesi bağlamında Anayasanın 98. TBMM İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. maddelerine göre Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Ömer Fethi Öner
Miyde

Mustafa Adigüzel
Ordu Mv.

Özkan KARABAT
İstanbul Mv.

Nail Güler
Kocaeli Mv.

E. Akın

Engin ALTAY
İstanbul Milletvekili

Orhan Sürer
Adana Mv.

Veli Ağbaba
Malatya Mv.

Mehmet TAHTAŞIZ
Gorum Mv.

Kadim Durmaz

Tokat Milletvekili

İsmail KARAKÖSE
İstanbul Mv.

Must. Emre

Ar. Hacı Coşar
Antalya Mv.

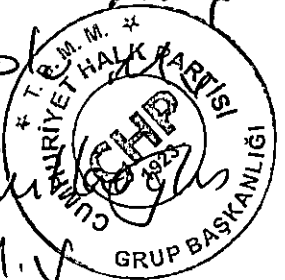
Hüseyin Yıldız
Aydın Mv.

Özgür Özyen
Çanakkale Mv.

Semret Mv.

İtalya Mv.

Barış Behreş
Konya Mv.

GEREKÇE

2872 Sayılı Çevre Kanununun 1. Maddesinin amacı bütün vatandaşların ortak varlığı olan çevrenin korunması, iyileştirilmesi; kırsal ve kentsel alanda arazinin ve doğal kaynakların en uygun şekilde kullanılması ve korunması; su, toprak ve hava kirlenmesinin önlenmesi; ülkenin bitki ve hayvan varlığı ile doğal ve tarihsel zenginliklerinin korunarak, bugünkü ve gelecek kuşakların sağlık, uygarlık ve yaşam düzeyinin geliştirilmesi ve güvence altına alınması için yapılacak düzenlemeleri ve alınacak önlemleri, ekonomik ve sosyal kalkınma hedefleriyle uyumlu olarak belirli hukuki ve teknik esaslara göre düzenlemektir.”

Kanununda açıkça ifade edildiği gibi, doğayı ve çevreyi ilgilendirecek her türlü proje ve yatırımın, sürdürülebilir kalkınma ilkelerine bağlı kalarak; doğal kaynaklara, kentsel ve kırsal arazilere uygun şekilde, hava, toprak ve su kirlenmesinin önlenmesi, bugünkü ve gelecek kuşakların sağlık ve yaşam düzeylerinin güvence altına alınması ilkesini dikkate alacak şekilde hukuki ve teknik esaslara uygun olmalıdır.

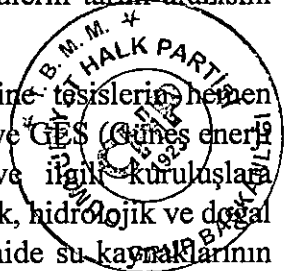
Bu ilkelere uymayacak nitelikteki, çevreye zarar veren, yaşam alanlarımızı, su kaynaklarımızı, tarım arazilerimizi, sağlığımızı tehdit eden her türlü proje kanunlara aykırıdır.

Ayrıca, ülkemiz doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir kullanımı konusunda BM-Uluslararası Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi; BM-İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, BM- Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi, Ramsar Sözleşmesi gibi birçok uluslararası sözleşmeye de taraftır. Bu çerçevede, arazi ve doğal kaynak kullanımı kararlarını veren yetkili kuruluşlar, karar alma süreçlerinde kamu dışı paydaşların (meslek odaları, yöre halkı, sivil toplum kuruluşları gibi) görüş ve önerilerini dikkate alarak katılımcı bir yaklaşımı tesis etmek durumundadır.

Doğu Karadeniz ile Doğu Anadolu Bölgeleri arasında geçiş özellikleri gösteren ve sahip olduğu flora ve fauna değerleri ile biyolojik çeşitlilik bakımından önemli bir nokta olan Kelkit Vadisi ülkemizdeki korunması gereken alanlardan bir tanesidir. Fakat herhangi bir üst ölçekli havza yönetim planı olmaksızın, Kelkit Vadisi boyunca yer alan Erbaa, Niksar, Reşadiye ve Koyulhisar hattı üzerinde onlarca HES projesi bölgeye ciddi zararlar vermektedir. Yüz yıllardır Tokat’a, halka ve doğaya yaşam veren “Yeşilirmak Suyu” Hidro Elektrik Santrali (HES) projeleriyle büyük zarar görmüştür.

Kelkit Irmağı ve D – 100 Transit yolunun da geçtiği Mutluca Köyü’nde daha önceden birçok noktada irili ufaklı HES kuran AYDEM isimli enerji şirketi, bu kez de köyde kurmayı planladığı Akıncı HES Yardımcı Kaynak GES İlavesi Projesi ile köylülerin tarım arazisini Güneş Enerji Panelleriyle kapatmak istiyor.

Şirket HES’ten beklediği üretimi sağlayamayarak bunun üzerine tesislerin hemen yanında bulunan ve içerisinde köylülerin tarlalarının da bulunduğu araziye GES (Güneş enerji santrali) projesi yapmak için girişimlere başladı. Bölge halkına ve ilgili kuruluşlara başvurmadan, 136 dönüm araziye kapsayan bu projenin; arazilerin jeolojik, hidrolojik ve doğal özellikleri; ekosistem hizmetlerinin sağlığı ve bütünlüğü, yerel ekonomide su kaynaklarının

önemi ve yeri; söz konusu projelerden akarsu sisteminin ve yöre halkının ne düzeyde etkileneceği ekseninde değerlendirilmesi yapılmadan, keşif ve bilir kişi raporu olmaksızın CED olumlu raporu çıkması tartışmalıdır.

Bölge halkı tarım yaptıkları arazilerine santral kurulmasına karşı çıkarak, Tokat İdare Mahkemesi'ne dava açmıştır. Şirket tarafından hazırlanan ÇED dosyasında GES'in "Kelkit Vadisi içinde karışık orman alanlarının arasındaki Kelkit Çayı'nın kenarında mevcut olan marjinal tarım arazilerinin, nehir kenarı ağaç gruplarının ve maki tipi çalılarının olduğu bir noktada planlanmaktadır" ifadesi bulunmaktadır.

Gerekli incelemeler yapılmaksızın aktif tarım alanlarını, marjinal tarım alanı olarak raporlamak mevzuata aykırıdır. Tarım alanlarında yeni bir inceleme yapılmış olup, inceleme sonucu beklenmektedir.

Bu proje gerçekleşir ise, Yeşilırmak'tan akan suyla can bulan köylerde yaşayan binlerce insan susuz kalacaktır. Suyu olmayan, deresi kurutulan halkın geçim kaynakları yok edilecek, bölgede tarım ve hayvancılık büyük ölçüde zarar görecektir; yüzyıllardır kültürlerinin bir parçası olan doğal çevre yok edilecektir.

Niksar'ın Reşadiye tarafındaki son köyü ve Niksar ovasının henüz başlamadığı Kelkit vadisinde dar, engebeli, ormanlık ve yamaçlık bir yerleşim yeri olan Mutluca Köyü'nün sakinleri, bugünlerde köylerindeki tek tarım arazisini kaybetmemek için uğraşıyor.

Doğal kaynaklarımızın, yaşam alanlarımızın, tarım ve üretim merkezlerimizin hesapsızca şirketlere kiralanması doğal kaynaklarımızın, yaşam kaynağımızın talan edilmesidir.

Doğamıza ve yaşam alanlarımıza sahip çıkmak için bölgede yapılacak olan tüm projelerin denetim ve incelemeden geçmesi gerekmektedir. Bu nedenle konunun TBMM gündemine alınarak ilgili araştırmaların yapılması elzemdir.

Araştırma Önergesi

[illegible]